

Kamila Bąk

Wiktoria Boczar

Sandra Lepiorz

Krzysztof Łukoszek

Agnieszka Nowok

Marta Stefanik

Akademia Nauk Stosowanych w Raciborzu, Instytut Studiów Społecznych

ANALIZA AGENDY-SETTING W 15. ROCZNICĘ KATASTROFY SMOLEŃSKIEJ W GŁÓWNYCH WYDANIACH WIADOMOŚCI WYBRANYCH STACJI TELEWIZYJNYCH

Streszczenie (abstrakt): W artykule zostały przeanalizowane główne wydania wiadomości wybranych stacji telewizyjnych, takich jak: Polsat, TVN, TV Republika, TVP oraz TRWAM. Skupiono się na analizie agendy-setting, czyli pierwszych 10 minut przekazu informacji w wyżej wymienionych stacjach. Szczególną uwagę poświęcono materiałom związanym z 15. rocznicą katastrofy smoleńskiej, która miała miejsce 10 kwietnia 2010 roku. Szeroko komentowane w analizowanych przekazach były również tematy związane ze zbliżającą się debatą prezydencką. Celem pracy było przedstawienie różnic związanych ze sposobem przekazywania informacji przez różne telewizje.

Słowa kluczowe: agenda-setting, katastrofa smoleńska, debata prezydencka, wiadomości telewizyjne, analiza

ANALYSIS OF AGENDA-SETTING ON THE 15TH ANNIVERSARY OF THE SMOLEŃSK AIR DISASTER IN MAIN NEWS BROADCASTS OF SELECTED TELEVISION STATIONS

Abstract: The article analyzes the main news broadcasts of selected television stations such as: POLSAT, TVN, TV Republika, TVP and TRWAM. The Focus was on agenda-setting analysis, specifically the first 10 minutes of news content presented by the aforementioned stations. Particular attention was given to coverage related to the 15th anniversary of Smoleńsk air disaster, which was on April 10 2010. Additionally, the article discusses topics concerning the upcoming presidential debate, which was widely covered in the analyzed broadcasts. The main aim was to present the differences in how informations was conveyed by various media outlets.

Keywords: agenda-setting, Smoleńsk air disaster, presidential debate, television news, analysis

Wstęp

Współczesne media nie stanowią już tylko źródła informacji, ale są także istotnym narzędziem w tworzeniu opinii publicznej oraz kształtowaniu postrzegania rzeczywistości przez odbiorców. Media wykorzystują pewne mechanizmy psychologiczne, jak np. efekt potwierdzenia¹, aby wzbudzić emocje w swoich odbiorcach, ustalić ważną dla nich hierarchię spraw społecznych, politycznych oraz historycznych. Poprzez odpowiedni dobór i sposób przedstawienia tematów kanały nadawcze sugerują adresatom przekazu, jak i o czym powinni myśleć. Jedną z najważniejszych teorii badających media jest teoria agendy-setting², która w przypadku telewizji skupia się na analizie pierwszych 10 minut głównych wiadomości dnia. Jest to najbardziej adekwatny czas, ponieważ, jak wskazują statystyki, wiadomości mają wtedy największy zasięg, dzięki któremu mogą zachęcić ciekawymi lub ważnymi informacjami więcej osób do oglądania całego programu. Taki czas ułatwia także obiektywne porównanie różnych stacji telewizyjnych.

W artykule zostały przeanalizowane główne wydania programów telewizyjnych:

- „Wydarzenia” – POLSAT godz. 18:50
- „Fakty” – TVN godz. 19:00
- „Dzisiaj” – TV Republika godz. 19:00
- „19.30” – TVP godz. 19:30
- „Informacja dnia” – TRWAM godz. 20:00

W przestrzeni medialnej pewne wydarzenia zyskują szczególną wagę nie tylko z tego względu, jak bardzo są ważne dla społeczeństwa, ale również przez sposób, w jaki są one przedstawione. Jednym z takich wydarzeń dla Polaków jest katastrofa smoleńska, która od 2010 roku jest przedmiotem intensywnego przekazu medialnego. Artykuł został napisany na bazie serwisów informacyjnych z dnia 10 kwietnia 2025 roku, czyli w 15. rocznicę katastrofy lotniczej. Zginęło w niej 96 osób, w tym ówczesny prezydent Lech Kaczyński, jego małżonka oraz wielu przedstawicieli najwyższych władz państwowych i wojska. Delegacja zmierzała na uroczystości związane z 70. rocznicą zbrodni katyńskiej. Oficjalne raporty wskazują na to, że do tragedii doszło przez trudne warunki pogodowe oraz błędy załogi. Wokół sprawy po dziś dzień krążą liczne kontrowersje oraz alternatywne teorie.

Drugim równie emocjonującym tematem tego dnia była zbliżająca się debata prezydencka – panel dyskusyjny, mający odbyć się w Końskich 11 kwietnia 2025 roku. Tego typu debaty są istotne dla społeczeństwa szczególnie przed wyborami. Pozwalają kandydatom bezpośrednio zaprezentować swoje poglądy, a wyborcom (szczególnie tym niezdecydowanym) podjąć decyzje. To połączenie dwóch silnie emocjonujących wydarzeń stworzyło wyzwanie dla mediów. Z jednej strony oczekiwano powagi i odniesienia się do pamięci narodowej, a z drugiej – intensywnej rywalizacji politycznej. Poniższa praca przedstawia, które wydarzenie było ważniejsze dla danych stacji.

¹ Efekt potwierdzenia – tendencja do preferowania informacji potwierdzających wcześniejsze oczekiwania i hipotezy. Ludzie często bardziej ufają informacją ze źródeł, które są bliższe ich zdaniu.

² Agenda-setting, http://encyklopediaap.uw.edu.pl/index.php/Ustanawianie_agendy [dostęp: 06.05.2025].

Polsat – 18:50-19:00

Polsat – polski kanał telewizyjny uruchomiony 5 grudnia 1992 roku o 16:30 jako PolSat. Polsat jest pierwszym kanałem komercyjnym, który otrzymał koncesję na nadawanie ogólnopolskie i zarazem jest głównym kanałem Telewizji Polsat.

W zapowiedzi głównego wydania „Wydarzeń” przedstawiono trzy główne tematy:

- Debata o debacie.
- 15. rocznica katastrofy smoleńskiej.
- Donald Trump zawiesza cła.

Pierwszy temat – „Debata o debacie”

Prezenter³ zaczyna rozwijać wątek, który został ukazany jako pierwszy, czyli o debacie pomiędzy tylko dwoma kandydatami na prezydenta. Trwa debata o debacie w Końskich, gdzie spotkać się mają Karol Nawrocki i Rafał Trzaskowski.

Kolejne informacje są pokazywane przez reportera, który rozpytuje różnych ludzi na wspomniany wcześniej temat. Najpierw burmistrz miasta Końskie wypowiada swoje zdanie. Mówi, że dzięki debacie wzrośnie w pozytywnym znaczeniu rozpoznawalność samego miasta. Sztaby obu kandydatów spierają się o liczbę stacji telewizyjnych, mających być na wspomnianej debacie. Nie potrafią dojść do porozumienia. Sztab Rafała Trzaskowskiego uważa, że na debacie powinny być trzy telewizje, natomiast sztab Karola Nawrockiego chce, by oprócz dziennikarzy TVP, TVN i Polsatu byli również reporterzy z Republiki i w Polsce 24. Te pięć stacji miałyby również transmitować debatę. Rafał Trzaskowski deklaruje, że bez względu na wynik negocjacji pomiędzy sztabami pojawi się następnego dnia w Końskich. Po jego deklaracji ukazuje się hala, w której debata będzie miała miejsce oraz padają informacje, że trzy stacje telewizyjne proponują, aby debata trwała około dziesięć minut. Debata miałaby się składać z trzech bloków tematycznych: 1. Bezpieczeństwo, 2. Polityka zagraniczna, 3. Gospodarka. W każdej z tych części dziennikarze będą mogli zadać kandydatom po dwa pytania o identycznej treści, a na odpowiedź przewidziano minutę. W każdym bloku obaj kandydaci mogliby sobie zadać nawzajem po jednym pytaniu. Telewizja Polsat wydała w tej sprawie oświadczenie: „Zależy nam, żeby nasi widzowie mogli zobaczyć debatę, czy będzie 3, 5 czy 10 stacji, nie ma dla nas znaczenia. Najważniejszy jest widz. Ostatecznie decyzję podejmą sztaby. Jako Polsat zawsze angażujemy się konstruktywnie w kreowanie odpowiednich warunków dla przeprowadzenia takich debat. Dotyczy to również innych kandydatów”⁴.

Szymon Hołownia uważa, że debata tylko dwóch kandydatów dyskryminuje pozostałych. PKW zarejestrowała dotychczas dwunastu kandydatów, a wczoraj odmówiła rejestracji Dawida Jackiewicza i Wiesława Lewickiego ze względu na niewystarczającą liczbę podpisów. Prezenter kończy temat debaty, oznajmiając, że więcej informacji – czy debata

³ Igor Sokołowski.

⁴ Historia Polsat, https://www.polsatnews.pl/wideo-program/wydarzenia-1850-10042025_6846874/ [dostęp: 11.04.2025].

będzie i czy będzie przełomem w kampanii – pojawi się jutro w Lepszej Polsce, audycji Doroty Gawryluk i już dziś o 19:15 w Gościu Wydarzeń.

Drugi temat – „15. rocznica katastrofy smoleńskiej”

Następnie przechodzimy do drugiego tematu Wydarzeń: katastrofy smoleńskiej. Prezenter oznajmia, że była to największa tragedia powojennej Polski. Najpierw zjednoczyła nas w bólu i żałobie, by chwilę później na stałe nas podzielić. Minęło 15 lat od katastrofy w Smoleńsku, w trakcie której w drodze na obchody katyńskie zginęło 96 osób, para prezydencka oraz wielu innych wybitnych Polaków.

Reporter P. Michalak opisuje, że wspomnienia z 10 kwietnia 2010 roku pod Smoleńskiem powoli blakną. Następnie ukazuje się krótka wypowiedź prezydenta RP Andrzeja Dudy, a brzmi ona w ten sposób: „To jest ból, który myślę – dla wielu, zwłaszcza najbliższych, nie mija, mimo tego, że minęło piętnaście lat”. Prezenter znów wspomina o ofiarach i pamięci. Na ekranie ukazują się zdjęcia ofiar i słysząc marsz żałobny Chopina. Później głos zabiera marszałek Sejmu Szymon Hołownia: „Mam nadzieję, że oni się za nas modlą, że oni są tam taką ekipą, która wstawia się dzisiaj za Polską i stara się też trochę nam poukładać w głowach”. Również imiona i nazwiska wszystkich ofiar zostały przeczytane na głos przed Pałacem Prezydenckim. Stacja pokazuje następnie wideo z roku 2010, gdzie Pałac Prezydencki „tonął” w zniczach.

Następnie głos zabiera wicepremier, minister obrony narodowej Władysław Kosiniak-Kamysz: „Szukaliśmy prawdziwej wspólnoty i na chwilę ją znaleźliśmy, nie trwało to zbyt długo”. Ofiary upamiętniano w wielu miejscach w Polsce, między innymi w parlamencie. Politycy opozycji przed pomnikami ofiar katastrofy i Lecha Kaczyńskiego. Wszyscy na wojskowych Powązkach, ale mijając się w cmentarnych alejkach tak jak w każdą rocznicę od 15 lat. Po ukazaniu składania kwiatów przez brata Lecha Kaczyńskiego, jak i Rafała Trzaskowskiego, głos zabiera wicemarszałek Senatu, Magdalena Biejat: „Chciałabym, żeby wreszcie był taki moment, kiedy wszyscy będą mogli spotkać się na tych samych obchodach”. Reporter oznajmia, że jedynym symbolem braku zgody wokół Smoleńska pozostaje niedawna kłótnia na sejmowym korytarzu. Rządzący zarzucają politykom PiS upolitycznianie tragedii, a politycy PiS rządzącym jej bagatelizowanie⁵.

Do tego dochodzi polityczna gra w stolicy, która nie doczekała się ulicy swego byłego prezydenta. Bartosz Kownacki podkreślił, że od lat w Warszawie mogła powstać takowa ulica, wymieniając ulice, które powstały przez te 15 lat. Politycy PiS pięćdziesiąt dni przed wyborami przypominają obietnicę prezydenta Warszawy z poprzedniej kampanii. Prezydent również miał kilka zdań na ten temat: „Lech Kaczyński zasługuje na ulicę w Warszawie. Będzie ją miał”. Reporter wspomina, że Aleja Armii Ludowej była przez krótki czas przemianowana na Aleję Lecha Kaczyńskiego, jednak decyzję wojewody w tej sprawie zakwestionował warszawski ratusz⁶. Prezydent Warszawy tłumaczy, że nazwy ulic leżą

⁵ Upamiętnienie katastrofy smoleńskiej, <https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2025-04-10/spiecie-przed-pomnikiem-smolenskim-znowu-sie-zaczyna/> [dostęp: 13.04.2025].

⁶ Przekaz telewizyjny stacji POLSAT z dnia 10.04.2025, <https://polsatboxgo.pl/wideo/programy/wydarzenia-1850/5028835/wydarzenia-1850-10042025/edc95e3ed8c9edef8f5125e5dbb0689e> [dostęp: 13.04.2025].

w kompetencjach Rady Miasta Warszawy, a nie ratusza. Tym razem głos zabiera Patryk Jaskulski, poseł Koalicji Obywatelskiej: „Ja myślę, że Lech Kaczyński w Warszawie jest dosyć dobrze upamiętniony. No, żeby powstała jakaś ulica musi być jakaś inicjatywa”. Reporter również zaznacza, że od pięciu lat nie wpłynął żaden wniosek w tej sprawie.

Po tym reportażu wyświetlony został skrót kolejnych tematów wiadomości.

Trzeci temat – „Donald Trump zawiesza cła”

Z kolejnego reportażu widzowie dowiedzieli się, że Donald Trump niespodziewanie zawiesił wprowadzone cła dla niemal wszystkich krajów. Amerykański prezydent twierdzi, że jest elastyczny, a amerykańskie media, że przestraszony, bo może wywołać kryzys. Pytają też, komu opłaca się gra w cła. Reporterka Mira Skórka oznajmia, że po wczorajszym dniu, po 8% wzroście, dziś indeksy amerykańskiej giełdy zniżkują. Poszybowały giełdy europejskie i azjatyckie na zielono w tym dniu, Polska również się tam znajduje. Dnia 09.04.2025 roku prezydent USA ogłosił 3-miesięczną przerwę w stosowaniu nowych wysokich taryf celnych wobec większości krajów z wyjątkiem Chin⁷. A w tym czasie ma obowiązywać 10% stawka celna.

Po tych danych głos zabiera sam prezydent, mówiąc: „Należy być elastycznym”. Przyznał też, że zwrot w sprawie cel to reakcja na trwającą już kilka dni panikę na giełdach: „Ludzie zrobili się trochę nerwowi i trochę przestraszeni”. W odpowiedzi na ruch Trumpa Unia Europejska również wstrzymała cła odwetowe ustawione na 25%⁸. Premier Donald Tusk zaapelował, by jak najlepiej wykorzystać następne trzy miesiące. Unijny komisarz ds. energii poinformował, że Bruksela rozważa zakup większej ilości amerykańskiego gazu ziemnego. Wojna celna, którą zaczął sam prezydent USA, spowodowała duży spadek akcji na amerykańskich giełdach aż o 6 bilionów dolarów, a wczoraj (09.04.2025) wzrost aż o 4 biliony dolarów.

W ostatnich kilkunastu sekundach pierwszych 10 minut Wydarzeń temat o zawieszeniu cła wciąż był rozwijany. Następnie prezenter przedstawiał jak wygląda sytuacja w Brukseli, oddając głos Andrzejowi Wyrwińskiemu, który się w niej znajdował.

TVN – 19:00-19:10

TVN to jedna z największych komercyjnych stacji telewizyjnych w Polsce, wchodząca w skład Grupy TVN, dawniej należącej do grupy medialnej ITI, następnie zaś do Scripps Networks Interactive, a od 2022 roku należy do amerykańskiego koncernu Warner Bros. Discovery. Została założona w 1997 roku przez Mariusza Waltera, obecnie prezesem zarządu TVN jest Katarzyna Kieli, która objęła to stanowisko w 2024 roku, kończąc trwający od 2020 roku okres, w którym funkcja ta była nieobsadzona⁹. Siedziba stacji mieści się

⁷ Informacje dotyczące cel nałożonych przez Donalda Trumpa, <https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2025-04-09/donald-trump-sie-nie-zatrzymuje-cia-na-chiny-podniesione-do-125-proc/> [dostęp: 13.04.2025].

⁸ Informacje dotyczące odpowiedzi UE na ruch Trumpa, <https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2025-04-10/chcemy-dac-szanse-negocjacje-ue-odpowiada-na-ruch-trumpa/> [dostęp: 13.04.2025].

⁹ Stanowisko prezesa zarządu TVN, https://www.press.pl/tresc/84377,w-tvn-sa-ponownie-obsadzono-stanowisko-prezesa-zarzadu_-objela-je-katarzyna-kieli [dostęp: 04.05.2025].

w Warszawie. TVN znana jest z produkcji popularnych programów informacyjnych (jak „Fakty”), rozrywkowych i seriali. Stacja odgrywa istotną rolę w kształtowaniu opinii publicznej w Polsce i często podejmuje tematy społeczno-polityczne¹⁰.

Pierwszy temat – 15 lat od katastrofy smoleńskiej (3’45’’)

Wydanie „Faktów” otworzył krótki wstęp prowadzącej na temat rocznicy katastrofy smoleńskiej. We wstępie cytuje słowa prezydenta Andrzeja Dudy o tym, że „10 kwietnia 2010 roku Polska poniosła najboleśniejszą stratę w najnowszej historii”. Tego dnia Polska straciła w katastrofie lotniczej prezydenta Lecha Kaczyńskiego i kilkadziesiąt innych osób bardzo bliskich naszemu krajowi.

Reportaż Macieja Knapika otworzyły sceny z uroczystości odbywających się m.in. na warszawskich Powązkach, przed Pałacem Prezydenckim oraz na Placu Marszałka Józefa Piłsudskiego. Reporter podkreślił, że PiS obchodzi tę uroczystość tradycyjnie, czyli oddzielnie. Zaraz po tym usłyszeliśmy poglądy marszałka Sejmu, Szymona Hołowni, dotyczące tej sytuacji. Jego zdaniem wszyscy jesteśmy w tym samym samolocie, który nazywa się Polska i trzeba zrobić wszystko, by ten samolot się nie rozbił. Przywołany został też wpis premiera Donalda Tuska na platformie X.

Rysunek 5. Wpis Donalda Tuska na platformie X

Źródło: Zdjęcie pochodzi z przekazu telewizyjnego stacji TVN z dnia 10.04.2025 r. – „Fakty” godz. 19:00

Później widzowie mogli zobaczyć przemówienie prezydenta Andrzeja Dudy w dzień rocznicy. Pokazany został urywek z jego wizyty przy grobie pary prezydenckiej (Marii

¹⁰ Historia stacji TVN, <https://depesza.fm/tvn-historia-powstania-programy-i-ramowka-nagrody-osobistosci-1643975080> [dostęp: 04.05.2025].

i Lecha Kaczyńskich) na Wawelu i podziękowania dla tych, którzy pamiętają i złożą hołd w tym dniu.

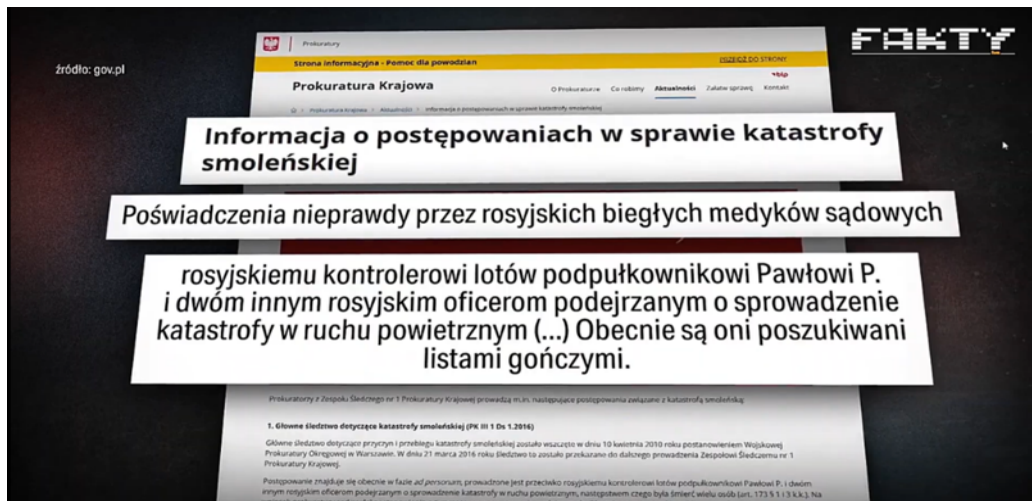
W reportażu pokazano scenę z zatrzymania mężczyzny, który na Placu Piłsudskiego oskarżał prezesa PiS-u o kłamstwo w sprawie rzekomego zamachu na samolot. Na banerze mężczyzny widniał napis „15 lat kampanii Goebbelsowskiej Kaczyńskiego o zamachu na samolot” i podkreślone czerwonym kolorem „dość kłamstw”. Reporter wspomniał też, że mimo spokojniejszych obchodów rocznicy w porównaniu z wcześniejszymi latami, politycy PiS ponownie zarzucają innym politykom polityczne sterowanie wizerunkiem katastrofy smoleńskiej i związanych z nią obchodów. Reporter mówił o tym, że w ich (polityków PiS-u) wizji świata to prezydent Warszawy Rafał Trzaskowski steruje wydarzeniami na miesięcznicach, mimo tego, że nigdy go tam nie ma, ale jest prezes PiS-u. W tej scenie został też pokazany fragment, gdzie Jarosław Kaczyński dopuszcza się rękoczynów.

W kolejnych sekundach reportażu przywołano wypowiedź Antoniego Macierewicza¹¹, w której powtarzaną od lat teorię o zamachu połączył z narracją antyniemiecką. Zdaniem reportera PiS nasila taką narrację z każdą kampanią wyborczą. Według Macierewicza rzekomy zamach miał mieć na celu umożliwienie sojuszu rosyjsko-niemieckiego. W tej części reportażu wspomniano także o podkomisji Macierewicza, która aktualnie jest rozliczana przez prokuraturę za nieścisłości w prowadzeniu śledztwa i wydanie grubych milionów dawnemu szefowi komisji Wacławowi B. Reporter przypomniał, że ciągle jest prowadzone postępowanie w sprawie samej katastrofy i o tym, że prokuratura chce ścigać obywateli Rosji, którzy brali udział w badaniu sprawy.

Następnie reporter mówił o tym, że dzisiejszy przekaz polityków PiS-u na temat katastrofy polega na obwinianiu Donalda Tuska za oddanie śledztwa Rosjanom. Narrator zasugerował, że na polecenie Nowogrodzkiej¹² politycy PiS-u w dniu 15 rocznicy mówili o zamachu z mniejszym przekonaniem.

¹¹ Antoni Macierewicz 20 lipca 2010 został przewodniczącym zorganizowanego przez parlamentarzystów PiS zespołu parlamentarnego ds. wyjaśnienia przyczyn katastrofy rządowego samolotu Tu-154 w Smoleńsku, 2015-2018 Minister Obrony Narodowej.

¹² Nowogrodzka 84/86 – siedziba partii Prawo i Sprawiedliwość.

Rysunek 6. Fragmenty artykułów dot. udziału Rosji w katastrofie

Źródło: Zdjęcie pochodzi z przekazu telewizyjnego stacji TVN z dnia 10.04.2025 r. – „Fakty” godz. 19:00

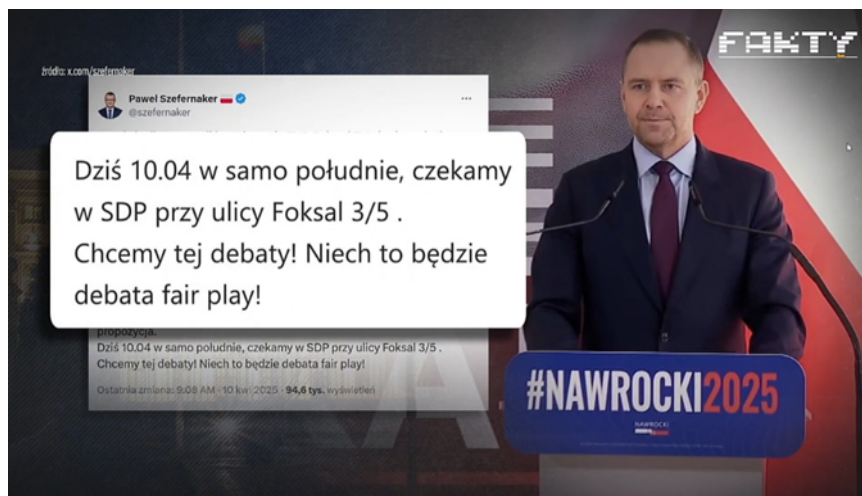
Temat drugi – Debata o debacie (3’35’’)

Drugim tematem poruszonym w „Faktach” była debata prezydencka w Końskich. Prowadząca „Fakty” mówiła, że sztab Rafała Trzaskowskiego potwierdził jego obecność, za to sztab Karola Nawrockiego stawia warunki, a do dyskusji o debacie włączają się inni kandydaci na prezydenta RP.

Na samym początku reportażu pokazany został fragment spotu wyborczego Rafała Trzaskowskiego, który odpowiada na zaproszenie Nawrockiego do debaty w Końskich. Zdaniem Katarzyny Kolendy-Zaleskiej na tym temat debaty powinien się zakończyć, ale sztab Nawrockiego zaczyna stawiać warunki. Organizacji debaty podjęły się trzy telewizje: TVN, TVP i Polsat. W siedzibie TVP zorganizowano spotkanie, na którym miały zostać ustalone szczegóły techniczne. Nikt, poza Pawłem Szefernakerem, szefem sztabu wyborczego Karola Nawrockiego, na spotkaniu się nie pojawił. W wypowiedzi w/w szefa sztabu można usłyszeć, że chcą oni, aby była to „debata pięciu telewizji”, wcześniejsze warunki dotyczyły organizacji debaty na rynku miasta, a zdaniem reporterki P. Szefernaker próbował przejąć organizację debaty.

W odpowiedzi na zachowania sztabu Nawrockiego w reportażu pokazano wystąpienie Trzaskowskiego na wiecu wyborczym, podczas którego powiedział, że „Zamiast się kłócić i zamiast mieć pretekst do stchórzenia, po prostu niech się Pan Panie Nawrocki skupi, niech pan zadzwoni do tego swojego szefa sztabu, żeby się przestał wygłupiać. Czekam na Pana jutro o 20 i porozmawiamy”. Po tych słowach reporterka powiedziała, że zwolennicy Trzaskowskiego uważają, że warunki Nawrockiego to faktycznie tylko szukanie pretekstu, aby odwołać debatę, ponieważ zdaniem polityków Platformy Obywatelskiej kandydat z ramienia PiS-u obawia się konfrontacji i odpowiadania na pytania. Następnie pokazane zostały urywki wypowiedzi polityków PiS-u, którzy zapewniają, że kiedy stworzone zostaną równe warunki, debata się odbędzie. Mówią również, że Karol Nawrocki jest otwar-

ty na debatowanie, a to właśnie Rafał Trzaskowski ucieka i tchórzy, mimo tego, że Trzaskowski oficjalnie potwierdził obecność na debacie w Końskich.

Rysunek 7. Wpis Pawła Szefernakera na platformie X

Źródło: Zdjęcie pochodzi z przekazu telewizyjnego stacji TVN z dnia 10.04.2025 r. – „Fakty” godz. 19:00

Kolejną częścią reportażu było pokazanie reakcji innych polityków na to, że w w/w debacie nie bierze się pod uwagę obecności innych kandydatów. Szymon Hołownia sądzi, iż nie może wyglądać to tak, że kandydat Platformy Obywatelskiej wybiera sobie kandydata, z którym chce rozmawiać. Następnie pokazany został Włodzimierz Czarzasty, polityk Nowej Lewicy, mówiący, że Trzaskowski boi się Sławomira Mentzena¹³, bo jeśli obaj będą w drugiej turze, Mentzen może wygrać. Reszta kandydatów oskarża kandydatów PO i PiS-u o symboliczną zмовę. Kolejno znów pokazano wypowiedź Szymona Hołowni, w której wytyka on tym kandydatom to, że chcą rozdawać ponownie karty w ten sposób, że jest tylko PiS i Platforma, a reszta jest nieważna. Pokazano również wypowiedź Magdaleny Biejat, kandydatki na prezydenta popieranej przez Lewicę, która podziela pogląd Hołowni na ten temat. Mówi ona również, że debata ta ma służyć ciągłemu podbijaniu duopolu¹⁴ pomiędzy PO a PiS-em, co jest szkodliwe dla debaty publicznej innych kandydatów. Przed urywkiem wywiadu z Biejat pokazana została wypowiedź Krzysztofa Bosaka, posła Konfederacji, który mówił na ten sam temat co pokazani wcześniej kandydaci na prezydenta.

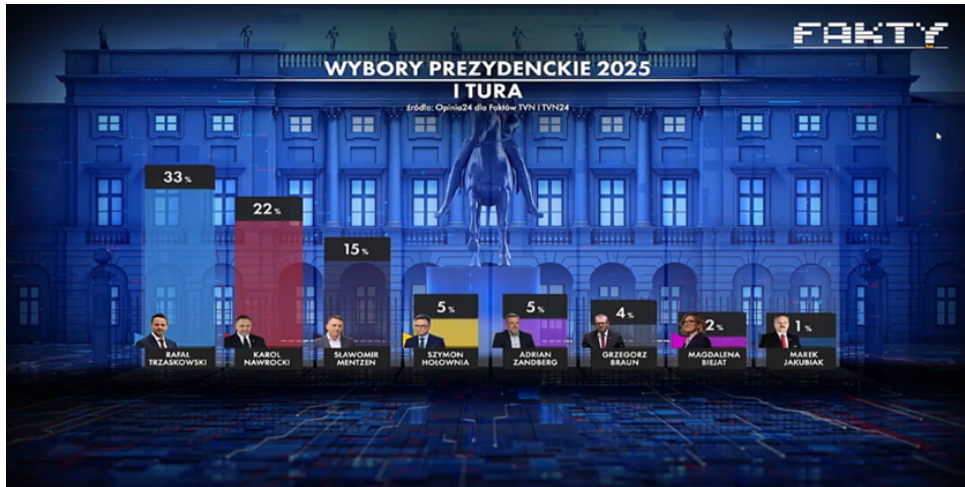
Może wydawać się to dziwne, ponieważ to nie on jest kandydatem tej partii, a mimo że wspomniano w reportażu o Sławomirze Mentzenie, nie dane było widzowi zobaczyć go na ekranie.

Pod koniec reportażu wyświetlono sondaż prezydencki i padły słowa wyjaśniające, dotyczące debaty tylko dwóch kandydatów. Mianowicie to właśnie sondaż miał być powodem zaproszenia tylko kandydatów z największym poparciem. Na zakończenie reportażu

¹³ Sławomir Mentzen – Kandydat na Prezydenta RP z ramienia Konfederacji.

¹⁴ Tu model konkurencji w polityce, w którym dominują dwie partie, PiS i PO.

widz dowiedział się, że przed pierwszą turą wyborów przewidywana jest debata wszystkich zarejestrowanych kandydatów na prezydenta.

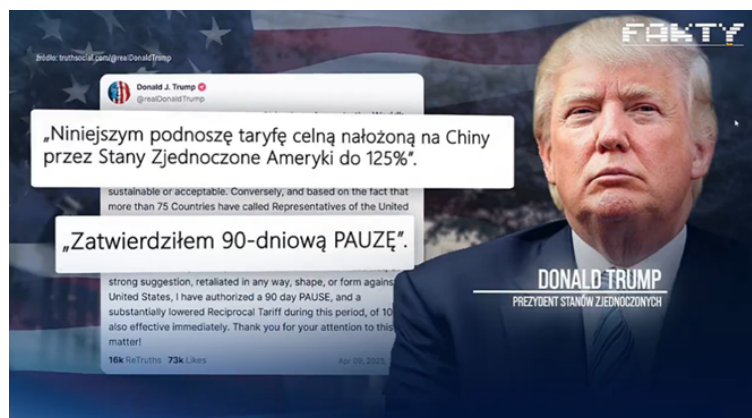
Rysunek 8. Sondaż prezydencki

Źródło: Zdjęcie pochodzi z przekazu telewizyjnego stacji TVN z dnia 10.04.2025 r. – „Fakty” godz. 19:00

Temat trzeci – cła Donalda Trumpa

Trzecim tematem „Faktów” było zamrożenie przez prezydenta USA, Donalda Trumpa, ceł, które sam kilka dni wcześniej podniósł do „kosmicznych” wartości. Prowadząca „Fakty” zaprosiła na reportaż słowami: „O tym, jak świat daje sobie radę na tej karuzeli, Anna Czerwińska”.

Pierwszą pokazaną sceną w tej części „Faktów” był moment z podpisywania przez Donalda Trumpa dokumentu, na mocy którego zamraża on cła nałożone na inne kraje kilka dni wcześniej. Co ważne, zamrożeniu uległy cła tylko na te kraje, które w odwecie nie podniosły ceł na USA. Przedstawiony został fragment, w którym Donald Trump mówi, że dokument ten został sporządzony bez prawników, a to, co się w nim znajduje, spisane zostało prosto z serca.

Rysunek 9. Wpisy Donalda Trumpa

Źródło: Zdjęcie pochodzi z przekazu telewizyjnego stacji TVN z dnia 10.04.2025 r. – „Fakty” godz. 19:00

Reporterka poinformowała, że po tych wpisach i słowach Trumpa rynki zareagowały nagłymi wzrostami. Słowa te potwierdza pokazana później wypowiedź Rona Kirka, byłego reprezentanta USA ds. handlu, który zostawia widza z pytaniem, dlaczego to działanie ma sens właśnie teraz, a nie miało tydzień temu. Następnie redaktorka wytłumaczyła, że amerykański sekretarz skarbu podkreśla, że prezydent USA chce tym działaniem nakłonić międzynarodowych partnerów do negocjacji, a tym samym zaprzecza, że powodem zawieszenia ceł były ogromne spadki na rynkach. Po tych wyjaśnieniach na ekranie widz mógł zobaczyć wpis przewodniczącej Komisji Europejskiej, Ursuli von der Leyen, w którym ogłasza ona wstrzymanie ceł na stal i aluminium.

Rysunek 10. Wpis Ursuli von der Leyen na platformie X

Źródło: Zdjęcie pochodzi z przekazu telewizyjnego stacji TVN z dnia 10.04.2025 r. – „Fakty” godz. 19:00

Donald Tusk na platformie X pisze, że „Utrzymywanie bliskich relacji transatlantycznych to wspólna odpowiedzialność Europejczyków i Amerykanów, niezależnie od chwilowych turbulencji. Wykorzystajmy więc jak najlepiej nadchodzące 90 dni”. Reporterka podkreśliła, że nałożone wcześniej przez prezydenta USA taryfy na niemal cały świat w wysokości 10% pozostają w mocy. Zdaniem ekonomistów amerykańskie cła są niższe niż przewidziane, ale nadal wysokie i wciąż są na poziomie, który może ograniczać aktywność gospodarczą na świecie. Następnie Anna Czerwińska przypomina, że wciąż obowiązują amerykańskie cła w wysokości 25% wprowadzone w marcu na stal, aluminium i samochody z Unii Europejskiej.

Właśnie w tym momencie „wybiła” 10 minuta wydania „Faktów”, a w dalszej części temat ceł był kontynuowany. Co ważne, między drugim a trzecim tematem prowadząca wprowadziła widza w temat, który pokazany był później. Zapowiedziała reportaż na temat 2-letniego dziecka pozostawionego w oknie życia. Wstawka o tym reportażu trwała 25 sekund.

TV Republika – 19:00-19:10¹⁵

Wiadomości rozpoczęły się hasłem „zapraszam na prawdziwe polskie wiadomości”, od początku programu widzimy z dołu ekranu przewijającą się autoreklamę z informacją o możliwości śledzenia programu TV Republika w Internecie i informację zachęcającą do wpłaty darowizny „Darowizna na wolne media”.

Pierwsza informacja: „Skandaliczne wydarzenie” – rzekome zaatakowanie dziennikarza przez ochroniarzy Rafała Trzaskowskiego w Wieluniu.

Prowadząca wiadomości, Danuta Holecka¹⁶, informuje o zniszczonym sprzęcie i poturbowanym dziennikarzu, który miał stracić w całym zajściu okulary. Dziennikarz, który miał zostać zaatakowany tego dnia przez ochroniarza Rafała Trzaskowskiego, relacjonuje: „zostałem brutalnie zaatakowany, uderzony, popchnięty, sprzęt został zrzucony na ziemię, straciłem okulary, Rafał Trzaskowski nie zareagował na sytuację (...) dolewał oliwy do ognia, insynuując agresję”. Później zostało pokazane nagranie z całego zajścia, na którym nie widać samej sytuacji. Słychać było tylko krzyki dziennikarza i ludzi z otoczenia Rafała Trzaskowskiego.

Dруга informacja: „Dom wolnego słowa zaprasza wszystkich”

Prowadząca poinformowała o zbliżającej się debacie i zawiadomiła, że wszyscy kandydaci odpowiedzieli pozytywnie na zaproszenie, poza kandydatem KO (Rafał Trzaskowski) i Lewicy (Magdalena Biejat). Dziennikarz Rafał Stańczyk wypowiedział się tak: „To będzie wielkie wydarzenie, największa stacja telewizyjna w Polsce i największa debata kandydatów na urząd prezydenta”. Szef wydawców Republiki Jarosław Olechowski – „Pierwsza poważna debata, poważna rozmowa (...)”. Później wyemitowano wypowiedź Marszałka Szymona Hołowni, który mówił o tym, że odrzucenie zaproszenia przez kandydatkę Lewicy i kandydata KO to błąd, jednocześnie w tej samej wypowiedzi mówił o braku obiektywizmu telewizji Republika¹⁷. Prezes Republiki, Tomasz Sakiewicz: „Wygrany tej debaty będzie prezydentem Polski”.

Trzecia informacja: „Ludzie Tuska atakują Republikę”

Informacja, która pojawiła się w 10 minucie programu, dotyczyła decyzji sędzi wojewódzkiej Barbary Kołodziejczak-Osetek, która poinformowała, że Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji naruszyła przepisy postępowania administracyjnego w sprawie odebrania koncesji telewizji Republika¹⁸.

¹⁵ Historia telewizji Republika, <https://tvrepublika.pl/> [dostęp: 10.04.2025].

¹⁶ Danuta Dunin-Holecka z domu Szuba – polska dziennikarka i prezenterka telewizyjna, w latach 1993-2023 związana z Telewizją Polską, a od 2023 z Telewizją Republika.

¹⁷ https://www.youtube.com/watch?v=2ABUhpxyOug&t=803s&ab_channel=TelewizjaRepublika [dostęp: 10.04.2025].

¹⁸ Decyzja Nr DR-89/2024, <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://www.archiwum.krrit.gov.pl/KoncesjeSync/Decyzje/873a2024-t/DR-892024.pdf> [dostęp: 10.04.2025].

Dalsza część wiadomości była poświęcona głównie obchodom rocznicy tragedii smoleńskiej¹⁹.

TVP – 19:30-19:40

Telewizja Polska (TVP) rozpoczęła nadawanie 25 października 1952 roku jako pierwsza stacja telewizyjna w Polsce. Początkowo programy emitowano tylko w Warszawie, a z czasem rozbudowano sieć nadawczą i w 1969 roku uruchomiono drugi kanał – TVP2²⁰. Po 1989 roku TVP stała się spółką Skarbu Państwa i nadal pełni funkcję nadawcy publicznego, finansowanego z abonamentu i dotacji.

Pierwszy temat – Debata o debacie

Program 19.30 rozpoczął się od reportażu dotyczącego nie katastrofy smoleńskiej, jak w większości programów informacyjnych innych stacji, a debaty prezydenckiej mającej odbyć się w Końskich. Na wstępie prowadzący zaznaczył, że w dniu emisji programu, tj. 10.04.2025 roku, w siedzibie TVP spotkali się przedstawiciele sztabów kandydatów na prezydenta – Rafała Trzaskowskiego oraz Karola Nawrockiego, aby omówić warunki debaty. Prowadzący podkreślił, że na drodze do porozumienia obu sztabów stanęła kwestia doboru dziennikarzy. Debatę miały wyemitować i bezpłatnie udostępnić sygnał telewizyjny trzy stacje telewizyjne: TVP, TVN oraz Polsat.

Reportaż rozpoczął się od słów: „Jeden kandydat na pewno weźmie udział w debacie” oraz pokazanego w tle nagrania Rafała Trzaskowskiego przechodzącego przez tłum osób na jego spotkaniu z wyborcami w Kaliszu. W pierwszej minucie reportażu odtworzony został również fragment rozmowy z panią Wiolettą Paprocką-Ślusarską²¹, która zaznacza, że jej kandydat na pewno stawi się na debacie.

Następnie odtworzono urywek filmu, który udostępnił Rafał Trzaskowski na swoim profilu na platformie „X”²². Kandydat Platformy Obywatelskiej słowami: „Słyszę, że chce Pan debatować. Zapraszam” zaprosił kandydata na prezydenta Karola Nawrockiego do wzięcia udziału w debacie²³. W odpowiedzi na to wezwanie Karol Nawrocki wysunął żądania. W reportażu pojawia się wpis, w którym kandydat Prawa i Sprawiedliwości wysunął warunek swojego udziału w debacie: udział dwóch stacji telewizyjnych bliskich partii PiS.

¹⁹ Oficjalna strona Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/wydarzenia/15-rocznica-katastrofy-smolenskiej,99763> [dostęp: 10.04.2025].

²⁰ Historia powstania TVP, <https://wiadomosci.wp.pl/tvp-historia-profil-i-kanaly-telewizji-polskiej-6629096961918593c> [dostęp: 30.04.2025].

²¹ Wioletta Paprocka-Ślusarska od 2010 roku pełni funkcję radnej Sejmiku Województwa Mazowieckiego z ramienia Koalicji Obywatelskiej, a obecnie kieruje sztabem wyborczym Rafała Trzaskowskiego w kampanii prezydenckiej.

²² Platforma „X” – społecznościowy serwis internetowy, wcześniej Twitter, umożliwiający publikowanie krótkich wiadomości tekstowych, grafik i filmów oraz interakcję z treściami innych użytkowników.

²³ Wpis Rafała Trzaskowskiego na platformie „X” na temat debaty, https://x.com/trzaskowski_/status/1909837119851233453 [dostęp: 30.04.2025].

Rysunek 11. Wpis Karola Nawrockiego na platformie „X”

Źródło: Zdjęcie pochodzi z przekazu telewizyjnego stacji TVP z dnia 10.04.2025 r. – „19.30” godz. 19:30

Wraz z komentarzem dziennikarza „I tu zaczęły się schody” pokazany został kolejny wpis. Paweł Szefernaker²⁴, również przy pomocy postu na platformie „X”, nie zgodził się, aby spotkanie w sprawie debaty odbyło się w siedzibie TVP, chcąc tym samym „zmienić miejsce spotkania na neutralny grunt”.

Rysunek 8. Wpis Pawła Szefernakera na platformie „X”

Źródło: Zdjęcie pochodzi z przekazu telewizyjnego stacji TVP z dnia 10.04.2025 r. – „19.30” godz. 19:30

Kolejno widzowie zobaczyli zdjęcie postu, który był odpowiedzią Wioletty Paprockiej na wpis Pawła Szefernakera. Dziennikarz odczytał jego następujący fragment: „Byłam na Woronicza ws. Debaty w 2023.[...] I nie płakałam po mediach. Do zobaczenia”.

²⁴ Paweł Szefernaker – polski polityk, członek Prawa i Sprawiedliwości, poseł na Sejm, były sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji. Pełni funkcję szefa sztabu wyborczego Karola Nawrockiego, kandydata PiS w wyborach prezydenckich 2025 roku.

Rysunek 9. Wpis Wioletty Paprockiej na platformie „X”

Źródło: Zdjęcie pochodzi z przekazu telewizyjnego stacji TVP z dnia 10.04.2025 r. – „19.30” godz. 19.30

Po chwili pokazane zostało nagranie ze spotkania obu sztabów wyborczych, które finalnie się odbyło. Dziennikarz zaznacza, że po dwóch godzinach rozmów przedstawiciele sztabów reporterzy usłyszeli, iż „nie było przestrzeni do porozumienia”. Na pytanie dziennikarza – „Nie było przestrzeni, bo?” – przewodnicząca odpowiedziała, że sztab Nawrockiego ciągle poruszał temat „doproszenia” kolejnej telewizji, nie poruszając tematu, jak miałyby wyglądać debata po tej zmianie. Przedstawiciel sztabu kandydata opozycji skomentował sytuację stwierdzeniem, że ich warunkiem zorganizowania debaty był udział w niej pięciu telewizji. Poseł zapytał także, dlaczego na debacie miałyby nie być prawicowych stacji, które zaproponowali. W odpowiedzi pokazane zostało wideo, na którym pracownik jednej z tych stacji atakował wracającego do auta Rafała Trzaskowskiego przy użyciu kamery.

W kolejnych minutach widzowie otrzymali nagrania różnych osób komentujących zaistniałą sytuację i postawę obu kandydatów. Jako pierwszy został pokazany fragment spotkania wyborczego pana Rafała Trzaskowskiego w Kaliszu. Komentował on postawę Pawła Szefernaker w następujący sposób: „(...) wymięka, dlatego, że awanturuje się na tych swoich spotkaniach, gdzie miały być ustalone te najważniejsze zasady tej debaty, no szkoda by było, gdyby nie starczyło Nawrockiemu i jego sztabowi odwagi do tego, żeby stanąć i debatować, bo sami tej debaty chcieli”. Następnie przytoczone zostaje wideo z 27 marca 2025 roku, gdzie Karol Nawrocki osobiście zaprasza Rafała Trzaskowskiego do pojawiania się w Końskich na debacie. Kolejno Paweł Szefernaker mówi, że jeśli kandydat KO się nie pojawi, będzie oznaczało to jego kapitulację. Głos w sprawie zabiera także europoseł KO Sławomir Nitras²⁵: „Zobaczmy, czy mu starczy odwagi, mocny w gębie ten atleta, jak się okazało”.

W trzeciej minucie prowadzący informuje, że po nieudanych rozmowach przedstawicieli kandydatów tego samego dnia tj. 10.04.2025 roku, trzy telewizje: TVN, Polsat, TVP – wystosowały pismo do obu sztabów, mówiące o tym, że bezpłatnie udostępnią sygnał te-

²⁵ Sławomir Nitras – polski polityk i politolog. Członek Platformy Obywatelskiej od 2001 roku, poseł na Sejm kilku kadencji, europoseł w latach 2009-2014, a od grudnia 2023 roku minister sportu i turystyki.

lewizyjny wszystkim stacjom. W piśmie zaproponowano również, że to właśnie prezydenci tych trzech stacji poprowadzą debatę. Kandydaci otrzymywaliby pytania zarówno od prowadzących oraz mogliby zadawać pytania sobie nawzajem. Prowadzący informuje, że sztab Karola Nawrockiego nie zgodził się na debatę tylko trzech stacji i z tego powodu nie weźmie on w niej udziału.

Postawę kandydata PiS-u skomentował Grzegorz Schetyna²⁶: „Boi się łomotu politycznego, boi się, bo jest nieprzygotowany. Boi się pytań dziennikarzy. Boi się starcia, stanięcia twarzą twarz”.

Przytoczona zostaje także wypowiedź Szymona Hołowni²⁷, kandydującego na urząd prezydenta, w której wyraża on swoje niezadowolenie dotyczące udziału w debacie jedynie dwóch kandydatów. Patryk Jaskulski, poseł Koalicji Obywatelskiej, zaznacza, że debata to odpowiedź na wezwania Karola Nawrockiego.

Kończąc pierwszy reportaż, prowadzący dodaje, że organizatorem debaty mającej odbyć się w Końskich nie jest Telewizja Polska, a debatę dla wszystkich kandydatów publiczny nadawca zorganizuje 12 maja.

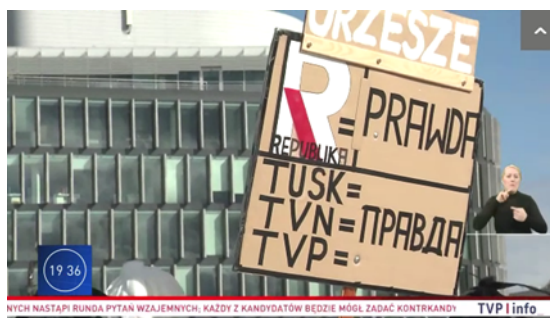
Drugi temat – 15 rocznica katastrofy smoleńskiej

Drugi reportaż trwał od 5. do 8. minuty programu. Po krótkim powrocie do studia, zakończonym przez prezentera słowami: „15 lat od katastrofy to także 15 lat śledztwa”, pokazane zostają uroczystości związane z obchodami 15. rocznicy katastrofy. Jako pierwszy odtworzony zostaje moment składania hołdu zmarłym w katastrofie smoleńskiej na warszawskich Powązkach, następnie pokazani zostają politycy PiS-u, a w tym Jarosław Kaczyński składający wieniec przed Pałacem Prezydenckim. Jako ostatni pokazany zostaje prezydent Andrzej Duda, który brał udział w uroczystościach na Wawelu, wygłaszając tam również przemowę. Prezydent mówił o tym, że nic nigdy nie naprawi Polakom straty, którą ponieśli w obliczu tej tragedii, a przede wszystkim, że nic nie naprawi straty, którą ponieśli rodzeni zmarłych.

Przytoczony został także fragment wpisu premiera Donalda Tuska na platformie „X”: „Pamięć o katastrofie smoleńskiej i jej Ofiarach nie powinna nas dłużej dzielić. Odbudowanie wspólnoty i wzajemnego szacunku jest możliwe i konieczne, nawet jeśli wciąż bardzo trudne. Spróbujmy (...)”. Dziennikarz zauważa jednak, że zamiast wspólnoty na placu Piłsudskiego panowały wrogie hasła. Odtworzone zostaje nagranie mężczyzny krzyczącego „Wynocha stąd!”, w tle widnieją plakaty i banery nawiązujące do polityki.

²⁶ Grzegorz Schetyna – polski polityk, były marszałek Sejmu, minister spraw zagranicznych i spraw wewnętrznych, były przewodniczący Platformy Obywatelskiej, obecnie senator.

²⁷ Szymon Hołownia – lider Polski 2050, marszałek Sejmu od 2023 roku, kandydat na prezydenta w wyborach w 2020 i 2025 roku, współtwórca koalicji Trzecia Droga.

Rysunek 10. Banery o tematyce politycznej

Źródło: Zdjęcie pochodzi z przekazu telewizyjnego stacji TVP z dnia 10.04.2025 r. – „19.30” godz. 19:30

Rysunek 11. Banery o tematyce politycznej

Źródło: Zdjęcie pochodzi z przekazu telewizyjnego stacji TVP z dnia 10.04.2025 r. – „19.30” godz. 19:30

Kolejno sytuację komentuje dwóch polityków partii PiS. Marek Suski²⁸ uważa, że to koalicja dzieli Polaków i jest odpowiedzialna za prowokacje na placu Piłsudskiego, a Przemysław Czarnek²⁹, były minister edukacji narodowej, mówi: „Ten rząd jest politycznie odpowiedzialny za śmierć tych ludzi sprzed 15 lat, więc ja się nie dziwię, że wstydzą się, nie przechodzą”. Głos zabrał również Władysław Kosiniak-Kamysz³⁰, mówiąc między innymi o tym, że pamięć o ofiarach katastrofy powinna łączyć, a nie dzielić, a tego jako naród nie jesteśmy w stanie osiągnąć od 15 lat.

W szóstej minucie programu zostaje pokazane nagranie rozbitego samolotu Tu-154M. Dziennikarz zauważa, że ciężko było uwierzyć w to, iż w rządowym samolocie zginęła para prezydencka oraz 94 inne osoby. Mówił również o szybko pojawiających się wtedy teoriach spiskowych. Po tych słowach odtworzone zostaje archiwalne nagranie Antoniego Macierewicza³¹, który, jak zaznacza dziennikarz, był wtedy bliskim współpracownikiem

²⁸ Marek Suski – polityk PiS, poseł od 2001 roku, były szef gabinetu premiera Morawieckiego, obecnie przewodniczący sejmowej komisji ds. energii.

²⁹ Przemysław Czarnek – polityk PiS, poseł od 2019 roku, minister edukacji i nauki w latach 2020-2023.

³⁰ Władysław Kosiniak-Kamysz – polski polityk, od 2015 roku prezes Polskiego Stronnictwa Ludowego (PSL), od 2023 roku wicepremier i minister obrony narodowej. Wcześniej, w latach 2011-2015, pełnił funkcję ministra pracy i polityki społecznej.

³¹ Antoni Macierewicz – polityk PiS, były minister obrony, obecnie poseł i przewodniczący 5 podkomisji ds. katastrofy smoleńskiej.

Jarosława Kaczyńskiego. Na nagraniu były minister obrony narodowej, trzymając w rękach zdjęcie samolotu, mówił: „Tusk i jego zespół ponosi współodpowiedzialność za zamordowanie Lecha Kaczyńskiego oraz polskiej elity”. Następnie w sprawie zabiera głos Grzegorz Schetyna³², który uważa, iż katastrofa smoleńska została wykorzystana, by budować poparcie polityczne wśród społeczeństwa i skutecznie je podzielić.

Dalej dziennikarz mówił o tym, że przyczyny katastrofy badała komisja, której przewodził Jerzy Miller. Na podstawie sporządzonego raportu wykluczono zamach, a za przyczynę katastrofy uznano zbieg błędów i niekorzystnych wydarzeń. Pokazany został również fragment debaty „Tragedia smoleńska”, która wyemitowana została 9 kwietnia 2025 roku w TVP Info, w której Marcin Dzierżanowski³³ komentuje: „Za tę katastrofę odpowiada, jak to ktoś kiedyś powiedział, polski bałagan i rosyjski bardak i nic więcej”.

Poruszona została także kwestia teorii tworzonych swego czasu przez zespół badawczy Antoniego Macierewicza. Zespół ten informował, że przyczynami tragedii mogła być bomba termobaryczna, hel rozpylony nad lotniskiem czy sztuczna mgła. Następnie widzowie otrzymują krytyczny komentarz Jana Osieckiego³⁴, który podważa badania zespołu Macierewicza, mówiąc: „To jest bajkopisarstwo, u Antoniego Macierewicza badaniem katastrofy zajmował się architekt, który projektuje drzwi czy domy”.

Jak informował Przemysław Nowak, rzecznik Prokuratury Krajowej, „Zespół Śledczy nr 1” prowadzi od 2010 roku główne postępowanie w sprawie katastrofy smoleńskiej. W materiale pada również stwierdzenie, iż śledztwa toczą się zarówno po stronie polskiej, jak i rosyjskiej, jednak żadna ze stron nie zamierza zakończyć swoich działań przed drugą. Jan Osiecki komentował „trzymają się w szachu” – to układ, w którym śledztwa wzajemnie się warunkują, a prawda pozostaje zawieszona w politycznym impasie.

Przed powrotem do studia dziennikarz mówił o tym, że obecnie Polska czeka na tłumaczenie opinii międzynarodowych ekspertów, którzy badali przyczyny katastrofy od 2019 roku.

Trzeci temat – Pamięć o Smoleńsku

W studiu prezenter zapowiada drugą część reportażu dotyczącego katastrofy smoleńskiej. Skupiając się na upamiętnieniu ofiar, dziennikarka mówi o tym, że mimo upływu czasu katastrofa smoleńska stała się nie tylko ogromną stratą, ale również punktem odniesienia dla narodowej refleksji. Zaznacza także, iż przerwane rozmowy, zniszczone rodziny, ale też szansa na ponadpartyjne pojednanie – to nadzieje, które wciąż, choć coraz słabiej, tłą się w społecznym dyskursie.

Materiał przygotowany przez Magdalenę Karpińską dotyczył pierwszych chwil po katastrofie – sobotniego poranku, szokujących informacji oraz niedowierzania. Według relacji reporterki był to jeden z nielicznych momentów, gdy dziennikarze nie ścigali się o to,

³² Grzegorz Schetyna – polski polityk, senator Platformy Obywatelskiej (PO), były marszałek Sejmu, minister spraw zagranicznych i były przewodniczący PO.

³³ Marcin Dzierżanowski – polski dziennikarz, publicysta, były redaktor naczelny „Wprost”. Autor książek m.in. o Antoniu Macierewiczu oraz chrześcijanach LGBT+.

³⁴ Jan Osiecki – polski dziennikarz i autor książek, specjalizujący się w tematyce politycznej i historycznej.

kto pierwszy poda informację – wszyscy byli zbyt wstrząśnięci. Pokazane zostały również nagrania archiwalne, przedstawiające poruszonych Polaków, modlących się przed Pałacem Prezydenckim.

W ostatnich sekundach pierwszych 10 minut „19.30” odtworzony zostaje wywiad z rodziną jednej z ofiar, Pawłem Dereszem. Wdowiec po posłance Jolancie Szymanek-Deresz wspominał moment katastrofy z niedowierzaniem, mówił także o wielkim chaosie, który zapanował po informacji o tragedii.

TV TRWAM – 20:20-20:30

Telewizja Trwam to polska stacja telewizyjna, która łączy w sobie edukację, porady oraz przesłanie religijne, nawiązując do wartości katolicko-narodowych. Jej siedziba znajduje się w Toruniu, natomiast oddziały w Lublinie, Warszawie, Toronto oraz Chicago. Na czele stacji stoi o. Tadeusz Rydzyk CSsR, a za kwestie finansowe odpowiada o. Jan Król CSsR. Dyrektorem oddziału w Chicago jest o. Zbigniew Pieńkos CSsR. Telewizję Trwam można odbierać zarówno drogą naziemną, jak i satelitarną³⁵. Dodatkowo stacja oferuje całodobowy dostęp do swoich programów na własnej stronie internetowej. Informację dnia rozpoczęły się później niż o godz. 20.00 z powodu transmisji Mszy św. w 15. rocznicę katastrofy smoleńskiej. Informacje dnia zaczęły się od orędzia na temat piętnastej rocznicy katastrofy smoleńskiej³⁶.

Orędzie Prezydenta RP – Andrzeja Dudy

Prezydent rozpoczął swoje orędzie od wspomnienia dotyczącego trumien zmarłej pary prezydenckiej oraz pozostałych ofiar w Warszawie, w Pałacu Prezydenckim. Wyraził w słowach emocje towarzyszące temu zdarzeniu – ciszę w Pałacu Prezydenckim, w którym zwykle słychać rozmowy. Andrzej Duda opisał pochod Polaków, którzy oddawali hołd Zmarłym, pośród trumien. Wspominał o gmachu prosektorium w Rosji i jego mrocznych pomieszczeniach, w których znajdowały się wcześniej ciała. Prezydent stwierdził, że ta katastrofa wciąż jest niczym wielka niezabliźniona rana w sercach rodzin i przyjaciół ofiar. Podkreślił, że Rzeczpospolita Polska doznała wielkiej straty z powodu tego wydarzenia, ponieważ zginęła para prezydencka – Lech Kaczyński i Maria Kaczyńska oraz prezydent RP na uchodźctwie – Ryszard Kaczorowski. Wymienił również pozostałe osoby, które zginęły w Smoleńsku. Następnie dodał, że „rosyjska ziemia znów wchłonęła polską krew”.

Andrzej Duda przybliżył postać zmarłego prezydenta Lecha Kaczyńskiego, dla którego ważną misją było pielęgnowanie pamięci o zbrodni w Katyniu. Opisuując byłego prezydenta, powiedział: „oddał życie, chcąc złożyć hołd tym, których Sowietom i komuniści próbowali wymazać z narodowej pamięci”. Następnie przytoczył słowa nieżyjącego już prezydenta Lecha Kaczyńskiego, których nie zdołał wygłosić w Katyniu: „Na drodze do pojednania trzeba partnerstwa, dialogu równych z równymi, a nie imperialnych tęsknot.

³⁵ Informacje o telewizji TRWAM, <https://www.luxveritatis.pl/> [dostęp: 30.04.2025].

³⁶ Informacje o telewizji TRWAM, <https://www.radiomaryjachicago.org/o-nas> [dostęp: 30.04.2025].

Zbrodnia katyńska już zawsze będzie przypominać o groźbie zniewolenia i zniszczenia ludzi i narodów. O sile kłamstwa”. Obecny prezydent określił Lecha Kaczyńskiego mianem wizjonera, ponieważ w 2008 roku ostrzegał on świat przed odradzającym się rosyjskim imperializmem. Przytoczył również słowa byłego prezydenta: „Dziś Gruzja, jutro Ukraina, pojutrze państwa bałtyckie, a później może czas i na mój kraj, na Polskę”. Niestety niebezpieczeństwa, przez którymi ostrzegał, były ignorowane zarówno przez polityków polskich, jak i zachodnioeuropejskich. Dominowała wówczas polityka „naiwnego resetu z Rosją”. Dodał on również: „Dzisiaj wszyscy wiedzą, że Lech Kaczyński miał rację”. Andrzej Duda powiedział także, że spotkał go zaszczyt pracowania ze zmarłym prezydentem, a później kontynuowania misji po nim.

Następnie podkreślił, że kolejni kandydaci wybierani przez nas na stanowisko głowy państwa muszą zjednoczyć się wokół priorytetów polskiej racji stanu, które zostawił w testamencie nieżyjący już prezydent. Zwrócił szczególną uwagę na solidarność Polaków, którzy wspólnie opłakiwali ofiary, mimo dzielących nas jako naród różnic. Kolejną rzeczą, jaką zaznaczył obecny prezydent, była silna pamięć Polaków, którą powinniśmy pielęgnować i przekazywać następnym pokoleniom.

W orędziu powiedział również, że podczas jego prezydentury każdego dziesiątego dnia miesiąca katastrofa smoleńska jest upamiętniana w kaplicy Pałacu Prezydenckiego. Andrzej Duda dodał, że ufa, iż jego następcy będą kontynuować tę tradycję jako wyraz szacunku dla ofiar. Przywódca kraju podziękował wszystkim, którzy walczyli o to, by ta tragedia nie została zapomniana. Jednak ubolewa on nad tym, że władze Warszawy nie zdołały nadać jednej z ulic imienia śp. Profesora Lecha Kaczyńskiego. Powiedział: „doskonale pamiętam moment, gdy zdejmowano tabliczki z napisem Aleja Lecha Kaczyńskiego, zastępując je Aleją Armii Ludowej. Zachowano tradycję komunistyczną, a zignorowano dorobek Prezydenta wybranego w demokratycznych, wolnych wyborach, twórcy Muzeum Powstania Warszawskiego – jednej z najważniejszych instytucji dla tożsamości stolicy. W tym kontekście można użyć słowa hańba, ale wystarczy powiedzieć, że tak po ludzku to po prostu nieuczciwe”.

Tuż po tym przywołał słowa św. Jana Pawła II, który nawoływał: „Prawda Katynia jest stale obecna w naszej świadomości i nie może być wymazana z pamięci Europy”. Na ten apel odpowiedział śp. Lech Kaczyński wraz z 95 wybitnymi Polakami, którzy udali się, by oddać cześć pomordowanym Rodakom, lecz na ich drodze wydarzyła się katastrofa. Podkreśla jednak, że z tej wielkiej straty narodziła się wspólnota, ponieważ powstały nowe inicjatywy na rzecz dobra wspólnego. Pod koniec obecny prezydent – Andrzej Duda powiedział: „Taka Polska – ambitna, pewna swojego miejsca w Europie i w świecie, świadoma swojej historii, silna solidarnością obywateli i budująca potęgę swojej armii – to najlepsza odpowiedź na współczesne zagrożenia i odrodzony rosyjski imperializm”. Kończąc orędzie, złożył cześć pamięci zamordowanych w Katyniu oraz zmarłych w Smoleńsku.

Rysunek 12. Orędzie Prezydenta RP

Źródło: <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/wypowiedzi-prezydenta-rp/wystapienia/oredzie-w-15-rocznice-katastrofy-smolenskiej,99676>

Podsumowanie

Katastrofa smoleńska była tragicznym wydarzeniem dla Polski, ponieważ zginęły w niej jedne z najważniejszych osób, w tym głowa państwa. W każdą rocznicę, by uczcić pamięć ofiar, większość kanałów informacyjnych wspomina o tym wydarzeniu. 10 kwietnia 2025 roku wszystkie stacje (oprócz TV Republika) odpowiednio ustosunkowały się do tej katastrofy. Stacje takie jak Polsat i TVN przedstawiły ten temat jako pierwszy, a zatem najważniejszy. W TVP program informacyjny nie rozpoczął się od rocznicy, ale poświęcono jej najwięcej czasu, który wręcz wykraczał poza pierwsze 10 minut wiadomości. TV Republika wspominała o 15-leciu, ale poza agendą-setting, gdyż tematy związane z debatą prezydencką były dla nich bardziej istotne. Telewizja TRWAM poświęciła wiele czasu tematowi katastrofy smoleńskiej, transmitując m.in. orędzie prezydenta RP Andrzeja Dudy.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że stacjami, które poświęciły najwięcej uwagi 15. rocznicy katastrofy lotniczej w Smoleńsku, były TVN i Polsat. Obie te stacje miały bardzo podobną agendę, najpierw mówiono o rocznicy katastrofy, następnie o debacie prezydenckiej, a na samym końcu o zniesieniu ceł przez Donalda Trumpa. Sprawy związane z debatą prezydencką i polityką miały największe znaczenie dla telewizji Republika.

Bibliografia

1. Agendna-setting, http://encyklopediaap.uw.edu.pl/index.php/Ustanawianie_agendy [dostęp: 06.05.2025].
2. Decyzja Nr DR-89/2024, <http://www.archiwum.krrit.gov.pl/KoncesjeSync/Decyzje/873a2024-t/DR-892024.pdf> [dostęp: 10.04.2025].
3. Historia Polsat, https://www.polsatnews.pl/wideo-program/wydarzenia-1850-10042025_6846874/ [dostęp: 11.04.2025].

4. Historia powstania TVP, <https://wiadomosci.wp.pl/tvp-historia-profil-i-kanaly-telewizji-polskiej-6629096961918593c> [dostęp: 30.04.2025].
5. Historia stacji TVN, <https://depesza.fm/tvn-historia-powstania-programy-i-ramowka-nagrody-osobistosci-1643975080> [dostęp: 04.05.2025].
6. Historia telewizji Republika, <https://tvrepublika.pl/> [dostęp: 10.04.2025].
7. Informacje dotyczące cel nałożonych przez Donalda Trumpa, <https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2025-04-10/chcemy-dac-szanse-negocjacja-ue-odpowiada-na-ruch-trumpa/> [dostęp: 13.04.2025].
8. Informacje o Katarzynie Kieli, https://www.press.pl/tresc/84377,w-tvn-sa-ponownie-obsadzono- stanowisko-prezesa-zarzadu_-objela-je-katarzyna-kieli [dostęp: 04.05.2025].
9. Informacje o telewizji TRWAM, <https://www.luxveritatis.pl/> [dostęp: 30.04.2025].
10. Informacje o telewizji TRWAM, <https://www.radiomaryjachicago.org/o-nas> [dostęp: 30.04.2025].
11. Oficjalna strona Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/wydarzenia/15-rocznica-katastrofy-smolenskiej,99763> [dostęp: 10.04.2025].
12. Orędzie Prezydenta Andrzeja Dudy, <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/wypowiedzi-prezydenta-rp/wystapienia/orzedziew-15-rocznice-katastrofy-smolenskiej,99676> [dostęp: 30.04.2025].
13. Przekaz telewizyjny stacji POLSAT z dnia 10.04.2025 r. – „Wydarzenia”, godz. 18:50.
14. Przekaz telewizyjny stacji TRWAM z dnia 10.04.2025 – „Informacja dnia”, godz. 20:00.
15. Przekaz telewizyjny stacji TV Republika z dnia 10.04.2025 – „Dzisiaj”, godz. 19:00.
16. Przekaz telewizyjny stacji TVN z dnia 10.04.2025 – „Fakty”, godz. 19:00.
17. Przekaz telewizyjny stacji TVP z dnia 10.04.2025 – „19:30”, godz. 19:30.
18. Stanowisko prezesa zarządu TVN, https://www.press.pl/tresc/84377,w-tvn-sa-ponownie-obsadzono- stanowisko-prezesa-zarzadu_-objela-je-katarzyna-kieli [dostęp: 04.05.2025].
19. Temat cel nałożonych przez Donalda Trumpa, <https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2025-04-09/donald-trump-sie-nie-zatrzymuje-cla-na-chiny-podniesione-do-125-proc/> [dostęp: 13.04.2025].
20. Upamiętnienie katastrofy smoleńskiej, <https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2025-04-10/spiecie-przed-pomnikiem-smolenskim-znowu-sie-zaczyna/> [dostęp: 13.04.2025].
21. Wpis Rafała Trzaskowskiego na platformie „X” na temat debaty, https://x.com/trzaskowski_/status/1909837119851233453 [dostęp: 30.04.2025].

Dane kontaktowe

Kamila Bąk, kbak3002@gmail.com